

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
The Journal of International Social Sciences
Cilt: 29, Sayı: 2, Sayfa: 57-72, TEMMUZ – 2019

Makale Gönderme Tarihi: 27.06.2019 **Kabul Tarihi:** 08.07.2019

NERGİSÎ HAKKINDA BİR BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ

An Essay of Bibliography About Nergisî

Bahir SELÇUK¹

Öz

XVII. yüzyıl Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Mehmed Nergisî, Saraybosna’da doğmuştur. Aile unvanından dolayı Nergisî, Nergisîzâde, Nergisîzâde isimlerini kullanmış, Nergisî ismiyle meşhur olmuştur. Saraybosna’da eğitimini tamamlayan Nergisî, İstanbul’a gelip Kafzâde Feyzullah Efendi’ye intisap etmiştir. Kadılık ve müderrislik görevlerinde bulunmuştur. Daha çok münşi olarak tanınan ve edebiyatımızdaki tek mensur hamse sahibi olan Nergisî, aynı zamanda iyi bir şair ve önemli bir hattattır. Bazı kaynaklarda, divan sahibi olduğu ifade edilmektedir. Nergisî’nin mensur eserlerinde kendisine ait Türkçe, Farsça ve Arapça şiirleri bulunmaktadır. Bunun yanında şiir mecmualarında da Nergisî adına kayıtlı şiirler mevcuttur.

Nergisî ve eserleri hakkında özellikle son dönemlerde araştırmaların artmış olduğu görülmektedir. Fakat Nergisî gibi güçlü ve çok yönlü bir sanatkar hakkında yapılan çalışmaların henüz istenen seviyede olduğunu söylemek güçtür. Bu nedenle Nergisî üzerine araştırma yapacaklara yol gösterme, çalışmaların hangi aşamada olduğuna dikkat çekme ve neler yapılabileceğine dair bir fikir verme amacıyla böyle bir çalışma yapma gereği duyulmuştur. Bu çalışmada Nergisî’nin eserlerinin nüshaları, eserleri üzerine yapılan çalışmalar ve kendisinden bahseden kaynaklar tespit edilmiş ve künyeleri verilerek ilim âleminin istifadesine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nergisî, münşi, şair, hattat, bibliyografya.

ABSTRACT

Mehmed Nergisî is one of the important names of XVII. century classical Turkish literature. He was born in Sarajevo. Having used the names Nergisî, Nergisî-zâde, Nergis-zâde because of his family’s appellation, he had his actual fame with the name Nergisî. Finishing his education in Sarajevo, he came to İstanbul and pay homage to Kafzâde Feyzullah Efendi. He served as a qadi and a muderris. Mostly known as munshi and being the only person having a prose hamse in your literature. He is also a good poet and an important calligrapher. In some sources it is expressed that he also has a divan. There are Turkish, Persian and Arabic poems among Nergisî’s prose works. Also in macmuas there can be coincided with poems registered to Nergisî.

It has been observed that the researches about Nergisî and his works have increased in recent years. However, it cannot be said that the studies about a strong and versatile artist like Nergisî are at the desired stage. For this reason, it is necessary to conduct such a study in order to guide the researchers on Nergisî, draw attention to the stage of the studies and give an idea about what can be done. In this study, copies of Nergisî’s works, studies on his works and the sources referring to him were identified and their tags were given and presented to the scientific community.

Keywords: Nergisî, munshi, poet, calligrapher, bibliyography.

Giriş

Yunanca bibliographia kelimesinden dilimize geçen bibliyografya, sözlükte (Ayverdi 2006:359); “1. Kitapları konu edinen ilim dalı, kitap bilgisi. 2. Belirli bir konu üzerindeki yayımların tamâmı, kitâbiyat. 3. Bir ilmî araştırmada faydalanılan eserlerin listesi, kaynakça” anlamlarına gelir. Özellikle belli bir şahsa veya konuya ait eserleri ve bunlar üzerine yapılan güncel çalışma listeleri

¹ Prof. Dr., Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
e-posta: bahirselcuk@firat.edu.tr, **ORCID;** <https://orcid.org/0000-0001-9915-3100>

araştırmacıların ilk başvurdukları kaynaklardır. Ayrıntılı ve titiz bir araştırma sonucu ortaya çıkan bibliyografyalar, bir yandan araştırma yapacaklara kaynak bulma hususunda katkı sağlarken diğer yandan ilgili çalışmaların hangi aşamada olduğunu, hangi konularda yoğunlaştığını ve nelerin eksik kaldığını ortaya koymaktadır. Her alanda önem arz eden bibliyografyaların özellikle sosyal bilimler alanında ne denli önem arz ettiği tartışma götürmez bir gerçektir.

Üzerine araştırma yapılacak şahıs ve konuların eskiliği, bunlarla ilgili kaynak ve çalışmaların da eskiliğine ve çeşitliliğine işaret eder. Özellikle klasik Türk edebiyatında eser ve şahsiyetlerle ilgili araştırmalarda eserlerin nüshalarının, bunlardan bahseden kaynakların ve geçmişten bugüne bunlar üzerine yapılan çalışmaların çeşitlilik ve çok boyutluluk arz ettiği görülür. Dolayısıyla bu alanda yapılacak bibliyografik çalışmalarda başta sanatkarın kendi eserlerine ait nüshalar olmak üzere tezkireler, mecmualar; edebiyat tarihleri, kataloglar ve bunlar üzerine yapılan çalışmalar taranıp tasnife tabi tutulmalıdır. Bu tür çalışmalarda ne kadar hassas ve titiz davranılsa da birtakım eksiklik ve hataların olacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle bu tür çalışmalar daha çok, bibliyografya denemesi olarak düşünülmalıdır.

Klasik Türk edebiyatında devir, şahsiyet, konu/tema, alan, alan araştırmacısı, akademik çalışmalar gibi bazı konularda bugüne kadar çeşitli bibliyografik çalışmalar yapılmıştır. Bunlara örnek olarak şu çalışmalar verilebilir: Kıyafetnameler (Çakır 2007: 333-350), mecmualar (Gıynaş 2011: 245-260), şehrengizler (Tığlı (2007: 763-770), tezkireler (Erken 2018: 35-75), tasavvuf (Bilgin 2007: 331-352); Yusuf u Züleyhalar (Koncu 2007a: 617-630), Leyla vü Mecnunlar (Koncu 2007b: 597-615); Baki (Aktaş 2018), Fuzuli (Cunbur 1956), Necati Bey (Sinan 2007:565-586), Nef'i (Koşık 2013:1977-1993), Şeyh Galib (Tülücü 2011:253-263); Âmil Çelebioğlu (Öztoprak 2013-13-24), akademik çalışmalar (Aynur 1991).²

Baki, Fuzuli, Necati Bey, Nef'i, Şeyh Galib gibi kimi şahsiyetler üzerine bibliyografyalar hazırlanmış olsa da klasik edebiyatta şahıslarla ilgili bu tür çalışmalar henüz istenen seviyede değildir. Klasik Türk edebiyatında nesrin zirve isimlerinden olan Nergisî ile ilgili de bir müstakil bir bibliyografya çalışması bulunmamaktadır³. Dolayısıyla Nergisî ve eserleri üzerine araştırma yapacaklara rehberlik etmek adına bir böyle bir çalışmanın gerekli olduğu düşünüldü. Bu kapsamda daha önce hayatı ve edebî kişiliği hakkında kapsamlı çalışmalar yapıldığı için ayrıntıya girilmeden söz konusu çalışmalardan hareketle Nergisî hakkında genel bilgiler verilecek, daha sonra sırasıyla eserlerinin yazma ve basma nüshaları, eserleri üzerine yapılan çalışmalar ve kendisinden bahseden kaynaklar listelenecektir.

Nergisî ve Edebî Kişiliği

Doğum tarihi belli olmayan Nergisî, Saraybosna'da doğmuş, nesebi dolayısıyla Nergisîzâde, Nergisîzâde, Nergisî isimlerini kullanmıştır. Saraybosna'dan İstanbul'a gelip Kâfzâde Feyzullah Efendi'ye intisap eder; kendisinden sülüs, nesih ve talik dersleri alır. Tahsil hayatının ardından müderrislik, kadı naipliği, kadılık görevlerinde bulunur. Eserlerinde de yer yer ifade ettiği üzere memuriyet hayatı aziller, layık olduğu göreve gelememe gibi olumsuzluklar sebebiyle sıkıntılar içinde geçer, mağduriyetler yaşar. Bu sıkıntılarla boğuşurken sonunda Sultan IV. Murad'ın ilgi ve takdirini kazanır, Revan seferine gidecek orduya vakanüvis olarak atanır. Kendini ispat edecek bir makama geldiğini düşünür. Orduyla beraber yola koyulan Nergisî, Gebze yakınlarında bir bataklıkta atından düşerek (Şevval 1044/Mart-Nisan 1635) hayatını kaybeder. Kaynaklarda kabrinin Gebze'de,

² İnternet ortamında da güncellenerek araştırmacılara hizmet sunan önemli bibliyografik çalışmalar bulunmaktadır: Çukurova Üniversitesi, http://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20EDEBIYATI/eski_turk_ed_ana.php (E.T. 01.05.2019), İsa Sarı, https://www.isa-sari.com/bibliyografya/alan.php?b=eski-turk-edebiyati&s=2&adet=50&olcut=yazar_soyadi&seki=asc (E.T. 01.05.2019), Hatice Aynur, <http://www.osmanliedebiyati.com/> (E.T. 01.05.2019).

³ Nergisî ve Nihâlistân'ı üzerine en kapsamlı çalışmaya imza atmış olan hocam Prof. Dr. Süleyman Çaldak, doktora tezi olarak hazırlayıp (1997) sonradan bastırılmış olduğu (2010) çalışmasında Nergisî ve eserleri ile ilgili önemli kaynaklara ulaşmıştır. Nergisî ile ilgili çalışmalarda sürekli bize rehberlik eden hocamızın bu kıymetli çalışması, bu bibliyografya denemesinin de bir bakıma çekirdeğini oluşturmaktadır.

Eyüp'te veya Üsküdar'da olduğuna dair muhtelif bilgiler mevcuttur (Akün 1997:194-195; Çaldak 2006:560).

Kadı, kadı naibi, müderris olarak resmî görevler icra etmiş olan Nergisî münşi, şair ve hattat bir şahsiyettir. Kültürlü bir aile ortamında yetişmiş, iyi bir eğitim almış, iyi düzeyde Arapça ve Farsça öğrenmiş; sülüs, nesih, talik hatlarında kendini yetiştirmiş özellikle talik, nestalik, talik kırması, sülüs ve nesih hatlarında öne çıkmıştır. Şeyhülislam Yahyâ, Taşköprüzâde Mehmed Kemâleddin Efendi, Kâfzâde Fâizî, Veysî ve Nev'izâde Atâyî gibi dönemin önemli isimleriyle görüşmüş olan Nergisî'nin sanatçı kişiliği üzerinde özellikle Veysî etkili olmuştur (Akün 1997:195).

Nergisî, inşâda muhayyile kudreti yüksek olanları acze düşürecek bir sanat göstermek istediğini *Meşâkku'l-uşşâk*'ta açıkça ifade eder (Selçuk 2009:128-129). Güçlü bir gözlemci olan Nergisî, eserlerinde yaşadığı coğrafyaya, sosyal hayata ait unsurlara bolca yer verir; efsanevî ve olağanüstü olaylar yerine gerçekçi olaylara ve gözlemlerine yer verir.

Mensur eserlerinde sağlam ve güçlü bir dil, şiirsel söylemler, uzun ve girift cümleler, zincirleme tamlamalar, az kullanılan Arapça ve Farsça kelimeler, alışılmamış bağdaştırmalar, üç dile ait atasözü, deyim, veciz ifadeler yüksek bir düzeyi yakalama peşinde olan Nergisî'nin belirgin üslup özellikleri arasındadır. Bu üslup düşüncesinin arka planında meslek hayatının çoğunu Bosna'nın taşra merkezlerinde orta derecede bir kadı olarak geçirmiş olan Nergisî'nin sanat dehasıyla rüşdünü ispatlama ve bu vesileyle daha üst bir makama gelme düşüncesinin olduğu söylenebilir (Woodhead 2006:321-322).

Sanatlı Türk nesrinin en güçlü temsilcisi olan Nergisî, Tanzimat'la birlikte doğal olmamak ve taklitçilikle itham edilir. Sözelimi Namık Kemal, üslûbundaki garabet yüzünden Nergisî'nin eserlerinden anlam çıkarmanın yabancı bir dille yazılmış olan *Gülistan*'ı anlamaktan daha zor olduğunu (1283: nr. 416); Şemsettin Sâmî de manayı biçime feda ettiğini ifade eder (1316: VI/4573).

Nergisî, sanatlı nesir alanında zirve bir isim olmanın yanında aynı zamanda güçlü bir şairdir. Divan sahibi olduğu veya en azından bir şiir mecmuasının olduğu kaynaklarda zikredilmektedir. Bugün için onun divanına veya müstakil bir şiir mecmuasına rastlanmasa da mensur eserlerinde ve çeşitli şiir mecmualarında farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirleri yer almaktadır.

Kendi eserleri içinde tespit edilebilen belli başlı şiirleri şu şekildedir. Kafzâde Fâizî için terki-bend nazım şekliyle yazılmış 8 bentlik mersiye; *Kânûnu'r-reşâd*'da 2'si Türkçe 1'i Farsça 3 nazm, 6 Türkçe kıt'a, 3 Türkçe beyit; Şeyhülislam Yahya Efendi için yazılan *Meşâkku'l-uşşâk*'taki 6 beyitlik gazel ve 63 beyitlik kaside, *İksîr-i Devlet*'te Sultan IV. Murad ve Şeyhülislam Ahizâde Hüseyin Efendi övgüsü için yazılan için yazılan 1 kıta-i kebire, Saraybosna'daki Hünkâr Köprüsü'nün onarımına dair biri 5, diğeri 6 beyitlik 2 manzume (Çaldak 2006:562; Selçuk 2009:18-20; Selçuk 2013:16).

Bazı divan nüshalarında ve şiir mecmualarında Nergisî'ye ait gazel, kaside ve terki-bendler yer almaktadır. Nergisî'nin 19 Türkçe gazeli (Selçuk 2014a: 1-20; Selçuk 2016: 405-412), 5 Farsça gazeli; Saraybosna'ya duyduğu sevgi ve özlemi dile getiren "Sarây" redifli kasesi (Selçuk 2014b: 27-39), Kafzâde Fâizî için terki-bend nazım şekliyle yazdığı mersiyesi (Kurnaz 1994:389-393; Selçuk 2015: 9-22) kaynaklardan hareketle tespit edilerek yayımlanmıştır.

1. Nergisî ve Eserleri İle İlgili Bibliyografya

1.1. Nergisî'nin Kendi Eserlerinin Nüshaları

1.1.1. Yazma Nüshalar⁴

1.1.1.1. Hamse-i Nergisî

⁴ Nüshalar taranırken küneleri verilen akademik çalışmaların yanında İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu (1961), ataturkkitapligi.ibt.gov.tr, isam.org.tr, katalog.istanbul.edu.tr, kutuphane.tbmm.gov.tr, mkutup.gov.tr, www.osmanliedebiyati.com, yazmalar.gov.tr, yok.gov.tr gibi basılı ve elektronik kaynaklardan da faydalanılmıştır.

Nergisi'nin en önemli eseri, beş mensur eserden oluşan “*Hamse*”sidir. Eser, Türk edebiyatındaki tek mensur hamse örneğidir. Pek çok yazma nüshası bulunan *Hamse*, iki defa Bulak'ta, bir defa da İstanbul'da basılmıştır. *Hamse El-Akvâlü'l-müselleme fî Gazâvâti'l-Mesleme, Kânûnu'r-reşâd, Meşâkku'l-Uşşâk, İksîr-i Devlet* (İksîr Sa'âdet), *Nihâlistân* adlı eserlerden oluşmaktadır.

1.1.1.1.1. El-Akvâlü'l-müselleme fî Gazâvâti'l-Mesleme

Kaynaklarda *Gazâvât-ı Mesleme* veya *El-Kavlü'l-Müselleme fî Gazâvâti'l-Mesleme* şeklinde de zikredilen eserin esas ismi *El-Akvâlü'l-Müselleme fî Gazâvâti'l-Mesleme*'dir. 1030/1621'de yazılan bu eser, İbni Arabî'nin daha çok Müsâmerât veya *Kitâb-ı Sâmir* diye bilinen *Muhâdarâtü'l-ibrâr ve Müsâmerâtü'l-ahyâr* adlı kitabından bir faslın tercümesidir. Mesleme bin Abdülmelik'in Anadolu cephesi komutanlığına tayin olunmasıyla başlayan Anadolu gazaları ve İstanbul seferi ile ilgili fasıl tercüme edilmiştir.

Kayahan Atik (1990) ve İbrahim Direkli (2013) tarafından eserle ilgili iki ayrı yüksek lisans çalışması yapılmıştır.

Yazma Nüshalar:

1. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Hs. or. oct. 4088, Staatsbibliothek, Berlin.
2. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Hs. or. oct. 813, Staatsbibliothek, Berlin.
3. Aşir Ef. Hafid Ef. Kısmı (Süleymaniye Ktb.), 220.
4. Atif Efendi Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Atf 1803.
5. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, N.F. 437/4.
6. Beyazıt Umumi Ktb. 4499/5 (İst. t. 15 Muharrem 1251/12 Mayıs 1835, müst. Seyyid Mehmed Es'ad).
7. Es'ad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 1818/1.
8. Es'ad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 2412.
9. Hafid Ef., (Süleymaniye Ktb.), 1057/13.
10. Hafid Ef., (Süleymaniye Ktb.), 220.
11. Halet Ef., (Süleymaniye Ktb.), 1462/5.
12. Halet Ef., (Süleymaniye Ktb.), 358/5 (İst. t. Receb 1100-/Nisan 1689, müst. Ahmed b. Mehmed).
13. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.) 1078/2.
14. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.) 1462/5.
15. Hüdâyî Mahmud Ef., (Selim Ağa Ktb.), 1317.
16. İstanbul Üniv. Ktb., 227, (İst. t. Safer 1138/Ekim 1725).
17. İstanbul Üniv. Ktb., 2520.
18. İstanbul Üniv. Ktb., 2609.
19. İstanbul Üniv. Ktb., 2655.
20. İstanbul Üniv. Ktb., 2985/2.
21. İstanbul Üniv. Ktb., 3032/2.
22. İstanbul Üniv. Ktb., 958/5.
23. İstanbul Üniv. Ktb., 3037/10, (İst. t. Cemaziyelahir 1107/Ocak 1696, müst. Şeyh Mehmed b. Ali).
24. İstanbul Üniv. Ktb., 1357/2, (İst. t. Rebi'ülahir 1064/Şubat/Mart 1654, müst. Merâmizâde İbrâhim Râmî b. Ahmed).
25. Kayseri Raşid Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Râşid Efendi 590/5.
26. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 415/4.
27. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 735/6, (İst. t. 1 Muharrem 1111/29 Haziran 1699).
28. Manisa Akhisar Zeynelzade Koleksiyon, 45 Ak Ze 6/2.
29. Musalla Medresesi Ktb., (Ragıb Paşa Ktb.), 152/7, (İst. t. Rebiülahir 1095/Mart -Nisan 1684).
30. Nuruosmaniye Ktb., 34 Nk 4287/3.
31. Nuruosmaniye Ktb., 4286/1, (İst. t. 6 Ramazan 1112/14 Şubat 1701).

32. Nuruosmaniye Ktb., 4969/5, (İst. t. Cemaziyelevvel 1075/Kasım/Aralık 1664, müst. Bostanzâde Mehmed).
33. Revan Ktb., (Topkapı Sarayı Müzesi), 428.
34. Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 6717/5.
35. Süleymaniye Ktb., 1057.
36. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, H. 1596, (İst. t. 1161/1748, müst. Abdullah b. Mustafa Kastamonî).

1.1.1.1.2. Kânûnu'r-reşâd

Nergisî, Vassaf Reşîdüddîn Fazlullâh Şîrâzî'ye ait olduğu düşünülen ve İlhanlı hükümdarı Muhammed Hudabende'ye sunulmuş bir siyasetnâme olan *Ahlâku's-Saltana'yı Kânûnu'r-reşâd* adıyla Farsçadan Türkçeye çevirmiş, 1033-1034/1624 yılında, Sultan IV. Murad'a sunmuştur. Eserin farklı dönemlerde yapılmış Türkçe tercümelerine rastlansa da *Kânûnu'r-Reşâd* çeviri tekniği, dil ve üslubu ile bunlardan bir adım öne çıkmaktadır.

Eser üzerine Bahir Selçuk (2013) bir çalışma yapmıştır.

Yazma Nüshalar:

1. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct. 2059.
2. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct. 3261/4.
3. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct. 3576/3.
4. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, N.F. 437/3.
5. Bayezid Umumi Ktb., 5499/4 (İst. t. 15 Muharrem 1251/13 Mayıs 1835, müst. Seyyid Mehmed Esad).
6. Dügümlü Baba, (Süleymaniye Ktb.), 440.
7. Dügümlü Baba, (Süleymaniye Ktb.), 444/1.
8. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 2358.
9. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 1912.
10. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 2358.
11. H. Hüsnü Paşa, (Süleymaniye Ktb.), 984/1.
12. Halet Ef., (Süleymaniye Ktb.), 378/4.
13. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1462/4.
14. Husrev Paşa, (Süleymaniye Ktb.), 506 (İst. t. 1098/1686/87, müst. Solakzâde Mehmed b. Ahmed).
15. İstanbul Üniv. Ktb., 1357/5.
16. İstanbul Üniv. Ktb., 1881/1.
17. İstanbul Üniv. Ktb., 2985/3.
18. İstanbul Üniv. Ktb., 586.
19. İstanbul Üniv. Ktb., 6712.
20. İstanbul Üniv. Ktb., 7357, (İst. t. Şaban 1249/Ocak 1834, müst. Salih Efendizâde Hafidi Mehmed Şeref).
21. İstanbul Üniv. Ktb., 958/3.
22. İstanbul Üniv. Ktb., 6712.
23. Kayseri Raşid Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Râşid Efendi 590/1.
24. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 415/2.
25. Manisa Akhisar Zeynelzade Koleksiyon, 45 Ak Ze 6/1.
26. Milli Kütüphane Yz 06 Mil Yz 9236/1.
27. Milli Kütüphane, 06 Hk 1975, (Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi).
28. Nuruosmaniye Ktb., 4345.
29. Nuruosmaniye Ktb., 4939/4.
30. Nuruosmaniye Ktb., 4969/2.
31. Revan Ktb., (Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları), 417.
32. Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 6717/4.

1.1.1.1.3. Meşâkku'l-'Uşşâk

Elbâsan'da kaleme alınan eser, 1034/1625'te Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'ye sunulmuştur. Eser, tercümelemleri ile tanınan yazarın, ilk özgün eseri olma bakımından değer taşır. Eser, dibâce ve 10 müstakil hikâyeden oluşmaktadır.

Eser üzerine Bahir Selçuk (2009) tarafından bir çalışma yapılmıştır.

Yazma Nüshalar:

1. Ali Emiri Koleksiyonu, (İstanbul Millet Kütüphanesi), 34 Ae Şeriyeye 1037.
2. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Ms.or.oct. 3261/3.
3. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Ms.or.oct. 3576.
4. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Hs.or.oct. 893.
5. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct. 3680.
6. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, N.F. 437/5.
7. Bayezid Umumi Ktb., 5499/3 (İst.t. 15 Muharrem 1251/Mayıs 1835, müst. Seyyid Mehmed Es'ad).
8. Damad İbrahim, (Süleymaniye Ktb.), 1175.
9. Halet Ef., (Süleymaniye Ktb.), 378/3.
10. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.) 1078/1, (İst.t. Cemaziyelahir 1072/Ocak/şubat1662, müst. Abdussamed).
11. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.) 1462/3, (İst. t. Recep 1064-Mayıs/Haziran 1654, müst. Ramî).
12. İstanbul Üniv. Ktb., 4098, (1055/ 1645).
13. İstanbul Üniv. Ktb., 1357/3 (Müst. Mehmed Sadık b. Hasan).
14. İstanbul Üniv. Ktb., 1881/6 (İst. t. Ramazan 1107/Nisan 1696, Müst. Şeyh Mehmed bin Ali)
15. İstanbul Üniv. Ktb., 2956 (İst.t. Şaban 1117/Kasım-Aralık 1705).
16. İstanbul Üniv. Ktb., 2985/5.
17. İstanbul Üniv. Ktb., 3023/1 (İst. t. 1064/1653/54, müst. Ramî).
18. İstanbul Üniv. Ktb., 958/2.
19. Kayseri Raşid Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Râşid Efendi 590/6 .
20. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 44 Dar 374/3.
21. Konya Mevlana Müzesi Yazmaları, 126.
22. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 415/6 (İst. t. Rebi'ülahir 1118/ Temmuz 1706, müst. Derviş Salih Nakşibendi).
23. Milli Ktb., Yz. 06 Mil Yz A 9236/2.
24. Milli Ktb., Yz. 06 Mil Yz A 2514/2.
25. Milli Ktb., 06 Hk 1303, (Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi).
26. Milli Ktb., 06 Hk 2550, (Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi).
27. Nuruosmaniye Ktb., 4969/4, (İst. t. 25 Cemaziyelahir 1079/31 Kasım 1668, müst. Mehmed b. Bostan).
28. Nuruosmaniye Ktb., 4939/3 (İst.t. 1064/1653/54, müst. Ramî).
29. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 6717/3.
30. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, Y. 3985.

1.1.1.1.4. İksîr-i Devlet (İksîr Sa'âdet, Terceme-i Kimyâ-ı Sa'âdet)

Gazâlî'nin *Kîmyâ-yı Sa'âdet* adlı Farsça kitabının ikinci "rükn"ünün dördüncü "asl"ından "kardeşlik"e ait kısmın tercümesidir. Eser 1041/1632 tarihinde İstanbul'da yazılıp Şeyhülislam Ahizâde Efendi'ye sunulmuştur.

Eser üzerine Nurten Çelik (2012) tarafından bir yüksek lisans çalışması yapılmıştır. Bahir Selçuk ve Nurten Çelik (2019) tarafından hazırlanan gözden geçirilmiş ve genişletilmiş çalışma da yayım aşamasındadır.

Yazma Nüshalar:

1. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Ms. or. oct. 3576.
2. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Hs. or. oct. 813/2, Staatsbibliothek, Berlin.
3. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms. or. oct. 2778.
4. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms. or. oct. 3261/2, (müst. Mustafa Üsküdârî).
5. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, N.F. 437/1.
6. Bayezid Umumi Ktb., 5499/2 (İst. t. 15 Muharrem 1251/14 Mayıs 1835, müst. Seyyid Mehmed Es'ad).
7. Bayezid Umumi Ktb., 5520.
8. Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 6717/2.
9. Hacı Mahmud Ef., (Süleymaniye Ktb.), 2561.
10. Halet Ef., (Süleymaniye Ktb.), 378/2.
11. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.), 1078/5.
12. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.), 1462/2.
13. Hüdâyî Azîz Mahmud Ef., (Selim Ağa Ktb.), 1844/1, (İst. t. 15 Zilhicce 1136/4 Eylül 1724, müst. Ahmed Lütfî b. Hacı Hasan).
14. İstanbul Üniv. Ktb., 1881/2, (1107/1696, müst. Şeyh Mahmud Mevlevî).
15. İstanbul Üniv. Ktb., 7182.
16. İstanbul Üniv. Ktb., 968/4.
17. İstanbul Üniv. Ktb., 1357/4.
18. İstanbul Üniv. Ktb., 2764.
19. İstanbul Üniv. Ktb., 2985/1.
20. İstanbul Üniv. Ktb., 958/4.
21. İstanbul Üniv. Ktb., 3308 (İst. t. 21 Rebi'ülevvel 1150/19 Temmuz 1737, müst. Fetva-e-minizâde Mehmed Zühdi).
22. Kayseri Râşid Efendi Eski Eserler Ktb., 590/2.
23. Kayseri Râşid Efendi Eski Eserler Ktb., 1299/1.
24. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 415/1.
25. Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları, 1663/2.
26. Nuruosmaniye Ktb., 2273.
27. Nuruosmaniye Ktb., 4939/2.
28. Nuruosmaniye Ktb., 4969/3.
29. Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 1868/1.
30. Şehid Ali Paşa (Süleymaniye Ktb.), 1529, (İst. t. H. 1045/1632-1633, müst. Ahmed Berbatî).
31. Yahya Tevfik Ef., (Ragıp Paşa Ktb.), 173 (İst. t. Ramazan 1209/Mart-Nisan 1975, müst. Mehmed Tahirü'l-Mevlevî).
32. Yazma Bağışlar (Süleymaniye Ktb.), 3081.

1.1.1.1.5. Nihâlistân

Hamse'nin en önemli eseri olan *Nihâlistân*, Sultan IV. Murad'a takdim edilmiştir. Eser iki defa yazılmıştır. Esasını aşk hikâyelerinden oluşan *Meşâkku'l-uşşâk*'ın oluşturduğu ilk eser, birtakım ekleme ve çıkarmalarla 1042 (1632/1633)'de yeniden yazılmıştır. 25 hikâyeden oluşan eser cömertlik, aşk, çeşitli olaylar, ettiğini bulma, tövbe ile ilgili hikâyelerden oluşmaktadır.

Nihâlistân, Nergisi ile ilgili araştırma ve inceleme ile birlikte yayımlanmıştır (Çaldak 2007; 2012).

Yazma Nüshalar:

Nihâlistân I

1. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3706/2.
2. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 2946/1.

3. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1078/4.
4. Hekimoğlu Ali Paşa, (Millet Ktb.), 678.
5. İstanbul Üniv., Ktb., 990/1

Nihâlistân II

6. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct. 2038.
7. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct. 3576.
8. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, N.F. 437/2.
9. Bayezid Umumi Ktb., 5499/1 (İst.t.15 Muharrem 1251/12 Mayıs 1835, müst. Seyyid Mehmed Esad).
10. Biritish Museum, OR, 9458.
11. Hacı Mahmud Ef., (Süleymaniye Ktb.), 5218.
12. Halet Ef.. (Süleymaniye Ktb.), 358/1.
13. Halet Ef.. (Süleymaniye Ktb.), 378/1.
14. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1078/3.
15. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1462/1, (İst. t. Zilkade 1081/Mart-Nisan 1671).
16. İbnülemin Koll. 626.
17. İbnülemin Koll. 813.
18. İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Or. 6304.
19. İstanbul Üniv. Ktb., 1357/6.
20. İstanbul Üniv. Ktb., 1881/3.
21. İstanbul Üniv. Ktb., 2985/4.
22. İstanbul Üniv. Ktb., 958/1.
23. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Türkçe Yazmaları, O. 913.
24. Kayseri Raşid Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Râşid Efendi 590/3.
25. Kıbrıs Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Yazmalar, II. Mahmud Ktb., 342.
26. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.) 415/5.
27. Milli Ktb., Yz. A, 5610/3.
28. Milli Ktb., Yz., 06 Mil Yz A, 1155.
29. Milli Ktb., Yz. 06 Mil Yz A, 3898/1.
30. Milli Ktb., 06 Hk 786, (Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi).
31. Milli Ktp. Yz., 06 Mil Yz A 3829/2.
32. Nuruosmaniye Ktb., 4358.
33. Nuruosmaniye Ktb., 4939/1.
34. Nuruosmaniye Ktb., 4969/1 (İst. t. 29 Rebi'ülevvel 1079/6 Eylül 1668, müst. Mehmed b. Bostan).
35. Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, 22 Sel 6717/1.
36. TBMM Ktb., 06 TBMM LD 228/1, (müst. Ahmed Ratib Paşa).
37. Viyana Kraliyet Ktb., Türkçe El Yazmaları, 1059.

1.1.1.2. Münşe'ât (Esâlîbu'l-mekâtîb):

Münşeât, 1031/1622'de uzun bir takdim yazısıyla Şeyhülislâm Yahya Efendi'ye sunulmuştur. Ganîzâde Nadirî, Azmîzâde Hâletî ve Şeyh Mehmed bin Mahmud Efendi gibi tanınmış şahsiyetler esere takrizler yazmıştır. Kâfzâde Fâizî, Şeyhülislâm Yahya, Veysî, Nef'î, Ünsî, Nev'îzâde kendilerine mektup yazılmış önemli isimleri arasında bulunmaktadır.

Eser üzerine İbrahim Halil Haksever (1995) bir doktora çalışması yapmıştır.

Yazma Nüshalar:

1. Adnan Ötüken İl Halk Ktb., 1974.
2. Ali Emirî, (Millet Ktb.), 34 Ae Edebiyat 407/1.
3. Ali Emirî, (Millet Ktb.), 34 Ae Edebiyat 407/2.
4. Ali Emirî, (Millet Ktb.), 34 Ae Edebiyat 408.

5. Ali Emirî, (Millet Ktb.), 34 Ae Edebiyat 409.
6. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Hs.or.oct.991, Staatsbibliothek, Berlin.
7. Berlin Devlet Ktb. Hs. Or. Oct. 942.
8. Berlin Devlet Ktb., Ms. Or. Oct. 1613.
9. Bibliothéque Nationale, Suppl. Turc. 1454.
10. DTCF Ktb., M. Ozak T. 1441, (İst. t. 1089).
11. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3323 (İst. t. 1191).
12. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3324.
13. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3325.
14. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3326.
15. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3327.
16. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3330.
17. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3359.
18. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3360.
19. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3369.
20. Esad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 3468.
21. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 1260.
22. Hacı Selim Ağa Ktb. 985/2 (İst. t. 1512, müst. Hüdâyî Ef.).
23. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.), 1078/6, (İst. t. Rebiülahir 1220/ Temmuz 1805, müst. Bezmi Hacı Halil b. İsâ).
24. Hamidiye (Süleymaniye Ktb.), 387, (İst. t. 12 Cümâde'l-ülâ 1120/30 Temmuz 1708, müst. Bezmi).
25. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1025.
26. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1205.
27. Hamidiye, (Süleymaniye Ktb.), 1206.
28. Haşim Paşa (Süleymaniye Ktb.) 65 (İst. t. 12 Muharrem 1290/4 Aralık 1881, müst. Ali Hasan)
29. Hüdâî Ef., (Hacı Selim Ağa Ktb.), 1512.
30. Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe Yazmaları, S.H.M.H.K. Yaz. 393.
31. İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Or. 6304, (İst. t. 1101/1690).
32. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 1812, (İst. t. 27 Muharrem 1125/, müst. Kösec)
33. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 2591.
34. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 3181.
35. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 1357 (İst. t. Rebiülahir 1064/Şubat-Mart 1654, müst. Merâmî-zâde İbrâhim Râmî b. Ahmed).
36. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 1526.
37. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 3100 (İst. t. 1064/1653-1654).
38. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 3328.
39. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 3410.
40. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 629.
41. İstanbul Üniv. Ktb., TY., 9817.
42. İzmir Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 1436/2.
43. Kastamonu Yek, 4052.
44. Konya Bölge Yazma Eserler Ktb., 280/3, (İst. t. 1086/1675-1676).
45. Koyunoğlu Ktb., 1228.
46. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 415.
47. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 603.
48. Lala İsmail Ef., (Süleymaniye Ktb.), 735 (İst. t. 1 Muharrem 1111/29 Haziran 1699).
49. Manisa Akhisar Zeynelzade Koleksiyon, 45 Ak Ze 6/3.
50. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Edebi Türkî Talat 20.
51. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Edebi Türkî Talat 130, (İst. t. 995/1586).
52. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Edebi Türkî Talat 138.

53. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Edebi Türkî Talat 139.
54. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, S 4498.
55. Milli Ktb. Yz. 06 Hk 2550.
56. Milli Ktb., 26 Hk 1063, (Eskişehir İl Halk Kütüphanesi).
57. Milli Ktb., 37 Hk 4052, (Kastamonu İl Halk Kütüphanesi), (Müst. Mehmed Emin Vasıf b. Hasan).
58. Milli Ktb. Yz., 06 Mil Yz A 3554/22.
59. Milli Ktb. FB, 399/3, (İst. t. 1101/1689-1690, müst. Seyyid Nesîm el-Mevlevî).
60. Münih, Devlet Ktb. 235.
61. Nuruosmaniye Ktb., 3766/3.
62. Nuruosmaniye Ktb., 3765/2.
63. Nuruosmaniye Ktb., 4286 (İst.t. 6 Ramazan 1112/14 şubat 1701) .
64. Nuruosmaniye Ktb., 4287/3 (Bursevî Fâzıl Ahmed Efendi tarafından tertip edilmiştir.).
65. Nuruosmaniye Ktb., 4405/7.
66. Nuruosmaniye Ktb., 4968/7 (İst. t. 29 Rebiülevvel 1079/6 /Eylül 1668, müst. Mehmed b. Bostan).
67. Nuruosmaniye Ktb., 4969/7 (İst. t. 29 Rebiülevvel 1079/6 /Eylül 1668, müst. Mehmed b. Bostan).
68. Reisü'l-Küttâb Aşîr Ef. (Süleymaniye Ktb.), 921/1 (İst. t. 1095/1683-1684).
69. Revân Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi), 1056.
70. Revân Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi), 1635.
71. Tarlan, (Süleymaniye Ktb.), 89.
72. TBMM Ktb., LD. 497/1 (İst. t. 1169).
73. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 594/1.

1.1.1.3. El-Vasfu'l-Kâmil fi Ahvâli Vezîri'l-Âdil

Gazâvât-ı Murtazâ Paşa adı ile de anılan eser, 1038/1628-29 tarihinde Banaluka'da yazılmıştır. Eser, giriş "vasf" adı verilen beş bölümden oluşmaktadır. Sade ve anlaşılır bir dille yazılmış olan eserde Murtazâ Paşa'nın güzel ahlakı, dindarlık ve takvası, âlimlere ve halka iyi davranması; kahramanlık ve cesareti, savaşıklık ve biniciliği; ortadan kaldırdığı zulüm ve haksızlıklar, tamir ve ıslah ettiği cami ve kaleler; savaşları ve elde ettiği başarılar; dirayet ve tedbiri ile düşmanlarını nasıl dize getirdiği anlatılır (Çaldak 2010:57).

Eser üzerine Fahri Oluk (2007) tarafından bir çalışma yapılmıştır.

1. Es'ad Ef., (Süleymaniye Ktb.), 1818/1, (müst. Mahmud)
2. İstanbul Üniv. Ktb., 1881/5
3. İstanbul Üniv. Ktb., 2520, (İst.t. 1118 /1706/07)
4. Kayseri Râşid Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Râşid Efendi 590/4
5. Lala İsmail Ef. (Süleymaniye Ktb.), 415/3
6. Nuruosmaniye Ktb., 4969/6
7. Revân Ktb., (Topkapı Sarayı Müzesi), 416
8. Revân Ktb., (Topkapı Sarayı Müzesi), 428, (İst. t. Şaban 1038/Nisan 1629)

1.1.1.4. Arapça Risâle

Risâle 'alâ Evveli Kitabi'l-Büyu mine'l-Hidaye şeklinde kayıtlı altı sayfalık Arapça eser, alışverişle ilgili bir fıkıh risalesidir (Çaldak 2006:562).

1. Es'ad Ef., (Süleymaniye. Ktb.), 3749, 32b-35a.

1.1.1.5. Horos-nâme

Yazılış tarihi bilinmeyen bu mensur eser, bir horoz ile tilki hikâyesidir. Sanatlı bir dille yazılan alegorik hikâyede hayatlarını başkalarını aldatmak üzerine kuran kurnaz kişilerin sonunda kazdıkları kuyuya düşecekleri konusu işlenir.

Hikâye bir inceleme yazısıyla birlikte Süleyman Çaldak (1999) tarafından makale olarak yayımlanmıştır. Mustafa Güneş (2006) de bu makaleden hareketle hikâyeyi günümüz Türkçesine uyarlayıp çocuklar için kitap şeklinde yayımlamıştır.

1. Ali Emiri Ef., (Millet Kütüphanesi), Manzum Eserler, 573, 44b-47a.

1.1.2. Matbu Nüshalar

Hamse, iki defa Bulak'ta ve bir defa İstanbul'da olmak üzere üç defa basılmıştır. İksîr-i Devlet de İstanbul'da basılmıştır. Pek çok kütüphanede *Hamse*'nin matbu nüshalarına rastlamak mümkündür. Hamse içinde yer alan eserlerin müstakil olarak da kütüphanelerde yer aldığı görülür.

1. Hamse-i Nergisî. Bulak: [Matbaatü Sahibi's-Saadeti'l-Ebediyye (Bulak Matbaası)], Safer 1255/16 Nisan-14 Mayıs 1839.
2. Hamse-i Nergisî. Bulak: [Matbaatü Sahibi's-Saadeti'l-Ebediyye (Bulak Matbaası)], Aşr-i Bakıyyin-i Şevval 1255/27 Aralık 1839-5 Ocak 1840.
3. Hamse-i Nergisî. Der-Aliyye (İstanbul) : [Tatyos Divitciyan Matbaası]. 1285/1868.
4. İksîr-i Devlet, Şeyh Yahya Efendi Matbaası, İstanbul, 22 Receb 1288/1872.

1.2. Nergisî ve Eserleri İle İlgili Çalışmalar

1.2.1. Kitap/Kitap Bölümleri

1. Çaldak, Süleyman (2010). *Nergisî ve Nihâlistân'ı*. İstanbul: Kesit Yay.
2. Güneş, Mustafa (2016). *Horos-nâme Bilge Horozun Hikâyesi*. İstanbul: DBY Yayınları.
3. Kurnaz, Cemal (1994). *Acıyı Bal Eylemek Türk Edebiyatında Mersiye*. 2. Baskı. Ankara: Akçağ Yay. s.389-393.
4. Selçuk, Bahir (2009). *Nergisî, Meşâkku'l-Uşşâk (İnceleme-Metin)*. Erzurum: Salkımsöğüt Yay.
5. Selçuk, Bahir (2013). *Nergisî Kânûnu'r-Reşâd (Ahlâku's-Saltana Çevirisi)*. İstanbul: Kesit Yay.
6. Selçuk, Bahir; Çelik, Nurten (2019). *Nergisî'nin Kimyâ-yı Sa'âdet Tercümesi: İksîr-i Devlet (Yayın Aşamasında)*. İstanbul: Kesit Yay.
7. Woodhead, Christine (2014). "The Gift of Letters: Correspondence Between Nergisî (d. 1634) and Veysi (d. 1627)" *Kitaplara Vakfedilen Bir Ömre Tuhfe: İsmail E. Erünsal'a Armağan: Edebiyat ve Tasavvuf - Kütüphanecilik ve Arşivcilik*. C. II. s. 971-988.

1.2.2. Makaleler

1. Çaldak, Süleyman (1998). "Nergisî'de Tahkiye Tekniği". *EKEV Akademi Dergisi*. C. I. S.3. s. 345-353.
2. Çaldak, Süleyman (1999). "Nergisî'nin Horos-nâme'si". *AÜ, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. S.13. s. 243-250.
3. Haksever, Halil İbrahim (2001). "Veysi ve Nergisî'nin Karşılıklı Mektupları". *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*. C. II. S. 2. s. 179-182.
4. Kavruk, Hasan (1999). "Şeyhülislâm Yahyâ-Nergisî Münasebeti (I)". *Journal of Turkish Studies Türklük Bilgisi Araştırmaları*. C. XXIII. [Hasibe Mazıoğlu Armağanı III] s. 135-144.
5. Özerol, Nazmi (2012). "Nergisî'nin Meşâkku'l-Uşşâk'ındaki Bir Hikâyeyi Tahlil Denemesi". *Turkish Studies*. C. VII. S. 1. [Prof. Dr. Filiz Kılıç Armağanı] s. 1767-1779.
6. Prochazka-Eisl, Von Gisela (2006). "Gerechtigkeit für einen Hund: Eine Trumgeschichte aus der Hamse des Nergisî" *Osmanlı Araştırmaları* [Prof. Dr. Mehmed Çavuşoğlu'na Armağan - IV], S. 28. s.165-181.
7. Selçuk, Bahir (2009). "Nergisî'nin Meşâkku'l-Uşşâk'ında Osmanlı Sosyal Hayatından Yansımalar". *Bilig*. Bahar (Nisan). S.49. s. 161-176.
8. Selçuk, Bahir (2012). "Nihâlistan ve Meşâkku'l-Uşşâk Çerçevesinde Nergisî'nin Hikâyeciliğine Genel Bir Bakış". *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*. S.5. s. 93-108.

9. Selçuk, Bahir; Elçi, Fatih (2013). “Sultan Abdulaziz’e Sunulmuş Bir Siyasetnâme Çevirisi: Kavalalı Hüseyin Kâzım’ın “Risâle-i Seciyye”si”. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl: 6. Nisan. S.12. s. 191-228.
10. Selçuk, Bahir (2014). “Bir Şehir Medhiyesi: Nergisî’nin Saray Kasidesi”. *International Journal of Language Academy*. Volume 2/3. Autumn. s. 27-39.
11. Selçuk, Bahir (2014). “Şiir Mecmualarında Nergisî’nin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller Üzerine Bir Değerlendirme”. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl: 6. S. 12. s. 1-20.
12. Selçuk, Bahir (2015). “Nergisî’nin Kâfzâde Fâizî Mersiyesi”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C. XXV. S. 1. s. 9-22.
13. Selçuk, Bahir (2016). “Nergisî’nin Yeni Bir Gazeli Üzerine”. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*. Volume 2. Issue 1. Winter. s. 405-412.
14. Selçuk, Bahir; Çelik, Nurten (2018). “Safvet-Beg Başagiç’in Gözünden Nergisî”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C. 28. S.2. s. 43-62.
15. Ş. B. (1917). “Nergisî”. Yeni Mecmua [Başagiç’ten Tercüme]. S.15. 18 Teşrîn-i evvel. s. 297-298.
16. Ş. B. (1917). “Nergisî”. Yeni Mecmua. [Başagiç’ten Tercüme]. S.16. 25 Teşrîn-i evvel. s. 317-318.
17. Ş. B. (1917). “Nergisî”. Yeni Mecmua. [Başagiç’ten Tercüme]. S.17. 1 Teşrîn-i sâni. s. 337-338.
18. Ş. B. (1917). “Nergisî”. Yeni Mecmua. [Başagiç’ten Tercüme]. S.18. 8 Teşrîn-i sâni. s. 357-358.
19. Ş. B. (1917). “Nergisî”. Yeni Mecmua. [Başagiç’ten Tercüme]. S.19. 15 Teşrîn-i evvel. s. 377-378.
20. Walsh John R. (1969). “The Esâlibü'l-Mekâtib (Münşe'ât) of Mehmed Nergisi Efendi”. *Archivum Ottomanicum*. Volume I. pp. 213-302. at pp. 277-280.
21. Trako, Salih (1960-1961). “Al-Vasfu'l-Kamil fi Ahvali Veziri'l-'Adil Biografija Bosanskog Vezira Murteza-Pase Od Muhameda Nergisija”. *Prilozi za Orijentalnu Filologiju [POF]*. C. 10-11. s. 179-192.

1.2.3. Bildiriler

1. Selçuk, Bahir (2017). “Osmanlı Nesir Geleneğinde Çeviri Anlayışı: Ahlâku’s-saltâna Çevirileri Örneği”. *Osmanlı Nesrinin Dili. (Bildiriler)*. Ankara: AKM Yay. s.339-362.
2. Ünlü, Osman (2013). “Modern Hikâye Teorileri Açısından Nergisî'nin Nihâlistân'ı.” *Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu* (Prof. Dr. Mehmed Çavuşoğlu anısına 10-12 Mayıs 2012). (Editör Muhammed Kuzubaş, Salih Okumuş, Nuh Doğan). Ordu: Ordu Üniversitesi. s. 706-714.

1.2.4. Tezler

1. Atik, Kayhan (1990). *Gazavât-ı Mesleme*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
2. Çaldak, Süleyman (1997). *Nergisî ve Nihâlistân'ı*, Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
3. Çelik, Nurten (2012). *Nergisî İksîr-i Sa'âdet (İnceleme-Metin-Dizin)*. Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman: Adıyaman Üniversitesi.
4. Direkli, İbrahim (2013). *El-Akvâlü'l-Müselleme fi Gazâvâtı'l-Mesleme (Metin-Dizin)*. Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
5. Haksever, Halil İbrahim (1995). *Eski Türk Edebiyatında Münşe'âtlar ve Nergisî'nin Münşe'âtı*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
6. Oluk, Fahri (2007). *El-vasfu'l-Kâmil fi Ahvâli Veziri'l-'Âdil” Adlı Yazma Eserin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

1.2.5. Ansiklopedi Maddeleri

1. Akün, Ömer Faruk (1993). “Nergisî”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 9. İstanbul: MEB Yay.
2. Çaldak, Süleyman (2006). “Nergisî”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 32. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., s. 560-562.
3. Selçuk, Bahir (2013). “Nergisî, Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&deta y=310>.
4. Woodhead, Christine (1995). “Nergisî”, *Encyclopaedia of Islam*. (Edited by: C.E. Bosworth. E. van Donzel. W.P. Heinrichs, G. Lecomte). Volume VIII. Leiden. s. 6-7.

1.3. Nergisî ve Eserlerinden Bahseden Kaynaklar

1. Abdulkadiroğlu, Abdülkerim (hzl.) (1999). *İsmail Beliğ Nuhbetü'l-Âsâr li-zeyli Zübdetül-Eş'âr*. Ankara: AKMB Yay.
2. Akbayar, Nuri (hzl.) (1996). *Mehmed Süreyyâ Sicill-i Osmanî*. C. 4. İstanbul: Tarih Vakfı Yay.
3. Babinger, Franz (1927). *Die Geschichtsschreiber der Osmanen und ihre Werke (GOW)*. Leipzig. s. 173-174.
4. Bağdatlı İsmâil Paşa (1955). *Hediyetü'l-ârifîn, Esmâu'l-müellifîn ve Âsârü'l-musannifîn*. C. II. İstanbul. s. 277.
5. Bašagić, Safvet-beg (1912). *Bosnjaci Ā Hercegovci u Islamskoj Knjizevnosti*. Sarajevo.
6. Bašagić, Safvet-beg (1931). *Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini*. Zagreb: Matica Hrvatska, s. 408.
7. Blochet, Edgar (1933). *Catalogue des Manuscrits, Turcs*. C.II. Paris: Bibliotheque Nationale.
8. Bursalı Mehmed Tahir (1338). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2/2, İstanbul: Ali Şükrü Matbaası.
9. Cl. Huart (1908). *Les Calligraphes et les Miniaturistes de L'orient Musulman*. Paris. s. 264-265.
10. Coşkun, Ali Osman (hzl.) (1985). *Seyrekzâde Mehmet Âsım. Zeyl-i Zübdetül-Eş'âr*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
11. Ekinci, Ramazan (2017). *Zeyl-i Şakâ'ik Uşşâkîzâde'nin Şakâ'ik Zeyli*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu.
12. Faik Reşad (yty). *Eslâf*, (hzl. Şemsettin Kutlu). İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser.
13. Habîb Efendi (1306). *Hatt ve Hattâtân*, İstanbul: Ebuzziya Matbaası.
14. İnal, İbnülemin Mahmud Kemâl (hzl.) (1928). *Müstakîmzâde Süleyman Sadeddin Tuhfe-i Hattâtîn*. İstanbul.
15. K. J. Basmadjian (1910). *Essai Sur l'histoire de la Littérature Ottomane*. İstanbul. s. 124.
16. Kayabaşı, Bekir (hzl.) (1997). *Kafzâde Fâizî'nin Zübdetü'l-Eş'âr'ı*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
17. Kınlı, Süleyman (2007). *Hat ve Hattâtân'da Osmanlı Hattatları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
18. Kurnaz, Cemal ve Mustafa Tatçı (hzl.) (2001). *Nail Tuman Tuhfe-i Nailî*. Ankara: Bizim Büro Yay.
19. Mehdî Beyânî (1348). *Ahvâl ü Âsâr-ı Hoş-nüvisân*, C. III. Tahran.
20. Nail Tuman (hzl.) (1961). *İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu*. İstanbul.
21. Nametak, Fehim (1989). *Pregled Knjiševnog Stvaranja Bosansko-Hercegovačkih Muslimana ma Turskom Jeziku*. Sarajevo: El Kalem, s. 96-103.
22. Özcan Abdülkadir (hzl.) (1989). *Şeyhî Mehmed Efendi Vakayü'l-Fuzalâ, (Şakâ'ik-ı Numaniyye ve Zeyilleri)*. C. III. İstanbul: Çağrı Yay.
23. Šabanović, Hazim (1973). *Književnost Muslimana BiH na Orijentalnim Jezicima*. Sarajevo: Svjetlost. s. 226-240.
24. Şemseddin Sâmî (1316). *Kamusu'l-A'lâm*. C. 6. İstanbul. (Tıpkıbasım: 1996). Ankara: Kaşgar Neşriyat. s. 4573.

25. Zavotçu, Gencay (hızl.) (2009). *Rıza Tezkiresi (İnceleme-Metin)*. İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı.
26. Zübeyroğlu Ruhsâr (hızl.) (1989). *Mehmed Tefvîk Efendi Mecmûatü't-Terâcim*. Doktora Tezi. İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

1.4. Nergisi'nin Şiirlerinin Yer Aldığı Kaynaklar

1.4.1. Tezler

1. Atak, İlhan (2019). *İBB Atatürk Kitaplığı MC Yz K 0131 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi*. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, s.123.
2. Boysak, Nail (2007). *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 1479, 1591, 2752, 3005 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı ve 2752, 3005 Numaralı Mecmuaların Metni*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. s. 399, 459, 465, 466.
3. Çağlayan, Bünyamin; Balaban, Adem (2013). "Arnavutluk Devlet Kütüphanesindeki (Biblioteka Kombëtare) Türkçe Yazma Mecmualar". *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/1. Winter. S. 215-235.
4. Çelik, M. Furkan (2013). *Michigan Üniversitesi 416 Numaralı Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi. s. 9-10.
5. Duyar, Hidayet (2007). *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 11452, 12548 ve 13596 Numaralı Mecmuaların Tanıtımı*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. 134-138.
6. Kalyon, Abuzer (hızl.) (2011). *Peşteli Hisâlî Metâliü'n-Nezâ'ir (İkinci Cilt) İnceleme-Metin*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
7. Kaya, Bilge (hızl.) (2003). *Hisâlî Hayatı-Eserleri ve Metâli'ü'n-Nezâ'ir Adlı Eserinin Birinci Cildi (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
8. Kaya, Emir (2013). *Mecmua-i Eş'âr [University Of Michigan Isl. Ms. 416] (Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kültür Üniversitesi.
9. Özavcı, Fevzi (2018). *Şiir Mecmuası: İnceleme-Metin (Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi Demirbaş No: 10021123)*. Yüksek Lisans Tezi. Siirt: Siirt Üniversitesi. s.84, 225, 226.
10. Özdemir, Fadime (2004). *Abdü'l-Baki b. Mehmed er-Rodosi Mecmu'a-i Eş'ar ve Fevâ'id (TDK A. 390) (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi. s. 80-82.

1.4.2. Divanlar

1. Dîvân, Fâizî Kâfzâde Abdülhayy, Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 795, yk. 84a-85a.
2. Dîvân-ı Fâizî, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, TY. 391, yk. 131a-132b.
3. Feyzî Divanı, (Mustafa İsen, Özel Kütüphane).

1.4.3. Mecmualar

1. Mecmu'a-i Âsâr-ı Muhtelif, Arnavutluk Tiran Devlet Kütüphanesi (Biblioteka Kombëtare), (Dr 6/17 D), 54b-57a.
2. Mecmû'a, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 3005. yk. 66a, 78a, 79b.
3. Mecmû'a, Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi, 13596, yk. 79b. 32a-33b.
4. Mecmûa-i Eş'âr, Milli Kütüphane, Yz A 2860, yk. 109b-110a.
5. Mecmû'a-i Eş'âr, Süleymaniye Ktb., Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu, 34 Sü-Tarlan 77, yk. 3b.
6. Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id, TDK A.390, yk. 36a.
7. Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane, 06 Hk 3625, yk. 65a.
8. Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 875, yk. 23a.
9. Mecmû'a-i Eş'âr, Milli Kütüphane, 06 Mil Yz FB 464.
10. Mecmû'a-i Eş'âr, University of Michigan, Isl. Ms. 416, yk. 2a-2b.

11. Şiir Mecmuası, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Bel. Yz. K. 000773. yk. 9b.

Sonuç

Nergisî'nin beşi telif, üçü tercüme beş Türkçe eseri, bir Arapça risalesi mevcuttur. Türkçe eserlerden *Horos-nâme* müstakil küçük bir hikâye, Arapça risale de fıkıhla ilgili küçük bir eserdir. Tercümelerden biri Arapçadan, ikisi Farsçadan yapılmıştır. Mensur eserlerin Türkiye'de ve yabancı kütüphanelerde pek çok yazma ve matbu nüshası bulunmaktadır. Bu mensur eserlerin yanında Nergisî'nin bazılarını kendi eserlerinde de rastlanan çeşitli nazım şekilleriyle yazılmış şiirleri de bulunmaktadır. Şiirleri şiir ve nazire mecmualarında ve bazı divan nüshalarında yer almaktadır.

Araştırmalar neticesinde *El-Akvâlü'l-müselleme*'nin 36, *Kânûnu'r-reşâd*'ın 32, *Meşâkku'l-uşşâk*'ın 30, *İksîr-i Devlet*'in 32, *Nihâlistân*'ın 42, *Münşe'ât*'ın 73, *El-Vasfu'l-Kâmil*'in 8, *Arapça Risâle* ve *Horos-nâme*'nin de birer yazma nüshası tespit edilebildi. *Hamse*'nin iki defa Bulak'ta bir defa da İstanbul'da, *İksîr-i Devlet*'in de İstanbul basılmış matbu nüshaları pek çok kütüphanede yer almaktadır. *Hamse* içinde basılan eserler, müstakil olarak da kütüphanelerde yer almaktadır.

Nergisî'nin gerek mensur gerek manzum eserleri üzerine yurt içinde ve yurt dışında çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Nergisî'nin bütün mensur eserleri müstakil olarak çalışılmıştır. Manzumelerinin de mecmualar tarandıkça arttığı görülmektedir. Özellikle Türkçe çalışmaların son dönemde artmış olduğu sevindirici olsa da Nergisî gibi çok yönlü ve önemli bir şahsiyet hakkında yapılan çalışmaların yeterli seviyede olduğu söylenemez. Bu çalışmalar arasında doğrudan Nergisî ilgili olan 7 kitap/kitap bölümü, 21 makale/dergi yazısı, 2 bildiri, 6 tez, 4 ansiklopedi maddesi; Nergisî ve eserlerinden bahseden 26 kaynak, şiirlerinin yer aldığı 20 civarında mecmua/divan bulunmaktadır.

Kaynakça

- Aktaş, M. Mutlu (2018). "Bâkî Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi". *Littera Turca*. Volume 4. Issue 4. s. 876-913.
- Akün, Ö. Faruk (1993). "Nergisî", *İslam Ansiklopedisi*. C.9. İstanbul: MEB Yay.
- Atik, Kayhan (1990). *Gazavât-ı Mesleme*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aynur, Hatice (2005). *Üniversitelerde Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları Tezler Yayınlar Haberler*. (1990-2005). İstanbul: Mas Matbaacılık.
- Ayverdi, İlhan (2006). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. C.I. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Bilgin, Azmi (2007). "Türk Tasavvuf Edebiyatı Literatürü". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. C. 5. S.10. s. 331-352.
- Cunbur, Müjgan (1956). *Fuzuli Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Çakır, Müjgan (2007). "Kıyafetnameler Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. C:5/S:9.s. 333-350.
- Çaldak, Süleyman (2006). "Nergisî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. C.32. Ankara: TDV Yay. s.560-562.
- Çaldak, Süleyman (2010). *Nergisî ve Nihâlistân*'i. 2. Baskı. İstanbul: Kesit Yay.
- Çaldak, Süleyman (2014). "Nergisî'nin Farsça Gazelleri". *UTEK 14 Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi*. Saraybosna. Bosna Hersek (23-25 Mayıs).
- Çelik, Nurten (2012). *Nergisî İksîr-i Sa'âdet (İnceleme-Metin-Dizin)*. Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Direkli, İbrahim (2013). *El-Akvâlü'l-Müselleme fi-Gazavâti'l-Mesleme (Metin-Dizin)*. Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erken, Jülide (2018). "Tezkireler Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi". *Mecmua*. Yıl: 3. S. 6. s.35-77.
- Gıynaş, Kamil Ali (2011). "Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası". *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. S:25. s. 245-260.

- Haksever, Halil İbrahim (1995). *Eski Türk Edebiyatında Münşe'âtlar ve Nergisi'nin Münşe'âtı*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Koncu, Hanife (2007a). "Yusuf u Züleyha Bibliyografyası". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. C:5/S:10. s. 617-630.
- Koncu, Hanife (2007b). "Leyla ve Mecnun Bibliyografyası", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. C:5/S:10 s. 597-615.
- Koşık, Halil Sercan (2013). "Nef'î Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi". *Turkish Studies*. Volume 8/1. Winter 2013. p.1977-1993.
- Kurnaz, Cemal (1994). *Acıyı Bal Eylemek Türk Edebiyatında Mersiye*. 2. Baskı. Ankara: Akçağ Yay.
- Nail Tuman (hızl.) (1961). *İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu*. İstanbul.
- Oluk, Fahri (2007). "*El-Vasfu'l-Kâmil fi-Ahvâli Veziri'l-Âdil*" Adlı Yazma Eserin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Öztoprak, Nihat (2013). "Âmil Çelebioğlu'nun Bibliyografyası". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 10. İstanbul. s.13-24.
- Selçuk, Bahir (2009). *Nergisi Meşâkku'l-Uşşâk (İnceleme-Metin)*. Erzurum: Salkımsöğüt Yay.
- Selçuk, Bahir (2013). *Nergisi Kânûnu'r-Reşâd (Ahlâku's-Saltana Çevirisi)*. İstanbul: Kesit Yay.
- Selçuk, Bahir (2014). "Bir Şehir Medhiyesi: Nergisi'nin Saray Kasidesi". *International Journal of Language Academy*. Volume 2/3 Autumn. 27-39.
- Selçuk, Bahir (2014). "Şiir Mecmualarında Nergisi'nin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller Üzerine Bir Değerlendirme". *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl: 6. S. 12. 1-20.
- Selçuk, Bahir (2015). "Nergisi'nin Kâfzâde Fâizî Mersiyesi". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C.25. S.1. 1-14.
- Selçuk, Bahir (2016). "Nergisi'nin Yeni Bir Gazeli Üzerine". *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*. Volume 2. Issue 1. Winter. s. 405-412.
- Selçuk, Bahir; Çelik, Nurten (2019). *Nergisi'nin Kimyâ-yı Sa'âdet Tercümesi: İksîr-i Devlet*. (Yayım Aşamasında). İstanbul: Kesit Yay.
- Selçuk, Bahir; Elçi, Fatih (2013). "Sultan Abdulaziz'e Sunulmuş Bir Siyasetnâme Çevirisi: Kavalalı Hüseyin Kâzım'ın "Risâle-i Seciyye'si". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl: 6. Nisan. S.12. s. 191-228.
- Sinan, Betül (2007). "Necati Bey ve Şeyh Galib Literatürü". *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. C:5/S:10. s. 565-586.
- Şemseddin Sâmî (1316). *Kamusu'l-A'lâm*. C. 6. İstanbul. (Tıpkıbasım: 1996). Ankara: Kaşgar Neşriyat.
- Tıgılı, Fatih (2007). "Klasik Türk Edebiyatında Şehrengiz Çalışmaları Hakkında Bibliyografya Denemesi". *Turkish Studies*. Volume 2/4. s. 763-770.
- Tülücü, Süleyman (2011). "Şeyh Galib Hakkında Bazı Bibliyografik Notlar". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. S. 36. s. 253-263.

Web Kaynakları

aturkitapligi.ibb.gov.tr
isam.org.tr
katalog.istanbul.edu.tr
kutuphane.tbmm.gov.tr
mkutup.gov.tr
www.osmanliedebiyati.com
yazmalar.gov.tr
yok.gov.tr